Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri’nin (STBE) Türkçe Uyarlama Çal??mas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri’nin (STBE) Türkçe Uyarlama Çal??mas?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31086

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu çal??ma, sporcular?n müsabaka s?ras?nda sergiledi?i bili?sel ve davran??sal taktiksel yeterlilikleri ölçmek amac?yla geli?tirilmi? olan **Sport Tactical Skills Inventory (TACSIS)** ölçe?inin Türkçe kültürüne ve diline uyarlama sürecini detayland?rmaktad?r. **Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri'nin (STBE)** Türkçe versiyonu, spor psikolojisi alan?nda çal??an ara?t?rmac?lara, antrenörlere ve uygulay?c?lara taktiksel performans? de?erlendirmede standart bir araç sunmay? amaçlamaktad?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in dilsel e?de?erli?ini, yap?sal bütünlü?ünü ve psikometrik özelliklerini Türk sporcu örnekleminde test ederek, ölçe?in Türkiye'deki kullan?m? için geçerli ve güvenilir bir zemin olu?turmu?tur.

Ölçek, sporcular?n karar verme, problem çözme ve oyun stratejilerini uygulama yeteneklerini ölçerek, bireysel ve tak?m sporlar?nda taktiksel geli?imin izlenmesine olanak tan?r. Orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n korunup korunmad???, yap?lan istatistiksel analizlerle incelenmi?tir. Bu uyarlama, TACSIS'in uluslararas? alanda kullan?m?n? geni?letirken, Türk spor bilimleri literatürüne önemli bir katk? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Taktiksel Beceri, Spor Psikolojisi, TACSIS, STBE, Ölçek Uyarlamas?, Psikometri, Performans De?erlendirme

Yazarlar

Yunus Emre YARAYAN, O?uzhan Kaan ESENTÜRK, Emrah Levent ?LHAN

Amaç

Bu çal??man?n temel amac?, sporcular?n müsabaka ortam?nda gösterdikleri taktiksel beceri düzeylerini bilimsel olarak ölçebilen **Sport Tactical Skills Inventory (TACSIS)** ölçe?ini Türk kültürüne ba?ar?yla uyarlamak ve standardize etmektir. Ölçe?in Türkçe versiyonu olan STBE'nin, Türk sporcular üzerinde geçerlik ve güvenirlik analizleri yap?larak, spor bilimleri ara?t?rmalar?nda kullan?ma haz?r hale getirilmesi hedeflenmi?tir.

?kincil amaç, uyarlanan ölçe?in orijinal yap?s?n? koruyup korumad???n? belirlemek ve Türk sporcular?n taktiksel beceri profillerini tan?mlamada kullan?labilecek geçerli bir ölçüm arac? sa?lamakt?r. Bu araç, özellikle antrenman programlar?n?n taktiksel bile?enlerini optimize etme ve sporcular?n bili?sel haz?rl?klar?n? de?erlendirme süreçlerine destek olmay? amaçlamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri (STBE), sporcular?n **taktiksel yeterliliklerini** ölçen çok boyutlu bir yap?y? hedef al?r. Taktiksel yeterlilik, sadece fiziksel performans? de?il, ayn? zamanda sporcunun oyun içi durumlar? alg?lama, analiz etme, h?zl? ve do?ru karar verme yetene?ini ve bu kararlar? etkin bir ?ekilde uygulama becerisini kapsar.

Ölçek, genellikle sporcunun karar verme h?z?n?, durumsal fark?ndal???n?, rakip hareketlerini öngörme (antisipasyon) yetene?ini ve tak?m stratejilerine uyum sa?lama kapasitesini ölçen alt boyutlardan olu?ur. Bu yap?, spor performans?n?n bili?sel yönünü temsil eder ve ba?ar? için kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Uyarlama çal??mas?nda, STBE'nin yap?sal geçerli?ini de?erlendirmek için kapsaml? istatistiksel yöntemler kullan?lm??t?r. Yap?lan analizler, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? taktiksel beceri yap?s?n? Türk sporcu örnekleminde de do?ru bir ?ekilde yans?tt???n? göstermi?tir.

Her ne kadar kaynakta spesifik istatistiksel de?erler belirtilmese de, uyarlama çal??malar?nda tipik olarak **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** uygulan?r. Bu analiz, orijinal TACSIS ölçe?inin faktör yap?s?n?n (alt boyutlar?n?n) Türkçe versiyonunda da korundu?unu ve maddelerin teorik olarak ait olduklar? faktörlere yüksek yükler verdi?ini kan?tlamay? amaçlar. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili psikolojik yap?larla (örne?in, oyun zekas? veya spor öz yeterlili?i) ili?kilerini inceleyen kriter geçerlik çal??malar? da yürütülmü?tür.

Güvenirlik

STBE'nin güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek amac?yla yap?lm??t?r. Bir ölçe?in güvenilir olmas?, ayn? ko?ullar alt?nda tekrar uyguland???nda benzer sonuçlar vermesi anlam?na gelir.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n? belirlemek için **Cronbach Alfa katsay?s?** hesaplanm??t?r. Bu katsay?n?n kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) olmas? beklenir, bu da ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenirlik analizlerinin de gerçekle?tirilmi? olmas? muhtemeldir, ancak kaynakta bu bilgilere yer verilmemi?tir.

Faktör Analizi

Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri'nin (STBE) Türkçe uyarlamas? sürecinde, orijinal ölçe?in yap?sal modelini do?rulamak amac?yla faktör analizi kritik bir rol oynam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Çal??mada, ölçe?in Türk kültüründeki faktör yap?s?n?n orijinal TACSIS ile uyumlu olup olmad???n? kontrol etmek için **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, model uyum indekslerinin (örne?in, Ki-kare/serbestlik derecesi oran?, CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu göstererek, Türkçe formun çok boyutlu yap?s?n? desteklemi?tir. Bu, ölçe?in taktiksel becerinin farkl? alt boyutlar?n? (örne?in, alg?lama, karar verme ve uygulama) ayr??t?rarak ölçme yetene?ine sahip oldu?unu do?rular.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation) ve Öz Bildirim Envanteri

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Tipik olarak 5'li veya 7'li Likert ölçe?i kullan?l?r, ancak kaynakta belirtilmemi?tir.)

Language Available: Türkçe (Orijinali ?ngilizce)

Population Group: Sporcular (Bireysel ve Tak?m Sporu Dallar?)

Age Group: Genç ve Yeti?kin Sporcular (Örneklem detaylar?na göre de?i?ir)

Population Details: Türkiye'deki çe?itli spor dallar?ndan lisansl? veya amatör sporcular.

Test Metodolojisi: Çeviri-Geri Çeviri yöntemiyle dilsel e?de?erlik sa?lanm??, ard?ndan pilot uygulama, ke?fedici ve do?rulay?c? faktör analizleri ile psikometrik özellikler incelenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Spor Performans?, Taktiksel Zeka, Bili?sel Beceri, Ölçek Geli?tirme, Cronbach Alfa, DFA, TACSIS

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi Kaynakta Mevcut De?ildir.

Affiliation Email addresses: yunus.emre.yarayan@gmail.com

Correspondence Address: Yunus Emre YARAYAN (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Uyarlama çal??mas?n?n yay?n y?l? 2019'dur.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar (Yunus Emre YARAYAN) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda izin prosedürleri ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

ücretlendirme bilgileri ilgili makalenin yay?nland??? dergi veya yazarlar taraf?ndan belirlenmektedir.

Kaynakça

Yarayan, Y.E., Esentürk, O.K., & ?lhan, E.L. (2019). The **Sport Tactical Skills Inventory (TACSIS)** Turkish Adaptation Study. *International Journal of Sport, Exercise & Training Sciences - IJSETS, 5(3)*, 129-137. DOI: 10.18826/useeabd.556432

Bu çal??man?n orijinal makalesine Dergipark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: sporda-taktiksel-beceriler-envanterinin-stbe-turkce-uyarlama-calismasi-toad.pdf

Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri'nin (STBE) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri, kaynak materyalde do?rudan sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam metnine eri?im için yukar?da belirtilen referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Ancak, ölçek genellikle a?a??daki gibi taktiksel yeterlilik alanlar?na odaklanan ifadeler içerir:

Oyun s?ras?nda de?i?en ko?ullara h?zl?ca adapte olabilirim.

Rakip oyuncular?n bir sonraki hamlesini tahmin edebilirim.

Kritik anlarda en uygun karar? verebilirim.

Antrenörün belirledi?i stratejileri sahada ba?ar?yla uygulayabilirim.

ARABPSYCHOLOGY.COM